

เขตสุขภาพเพื่อประชาชน

จะเป็นกลไกบูรณาการเนวราบ

สำหรับการดำเนินงานด้านสุขภาพทุกมิติ

โดยใช้พื้นที่เป็นฐาน

ซึ่งเป็นเครื่องมือการปฏิรูประบบสุขภาพ

อย่างสร้างสรรค์

เขตสุขภาพ เพื่อประชาชน: มิติใหม่ในการจัดการระบบสุขภาพ

สำนักงานคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ
โทร 02-832-9000
หรือ www.nationalhealth.or.th

เขตสุขภาพ เพื่อประชาชน

มิติใหม่ในการจัดการระบบสุขภาพ

ที่ปรึกษา

นพ.พลเดช ปิ่นประทีป
อภรรณ ศรีสุขวัฒนา
อนุศักดิ์ สุภาพ

บรรณาธิการ

ดร.นาดยา พรคนทอง

พิมพ์ครั้งที่ 1

ธันวาคม 2559

ปกและรูปเล่ม

บ้านท้ายซอยดีไซน์

จัดทำโดย

สำนักงานคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ (สช.)
88/39 ถนนติวานนท์ 14 หมู่ที่ 4 ต.ตลาดขวัญ อ.เมือง จ.นนทบุรี 11000
โทรศัพท์ 0 2832 9000
โทรสาร 0 2832 9001 ถึง 2
www.nationalhealth.or.th

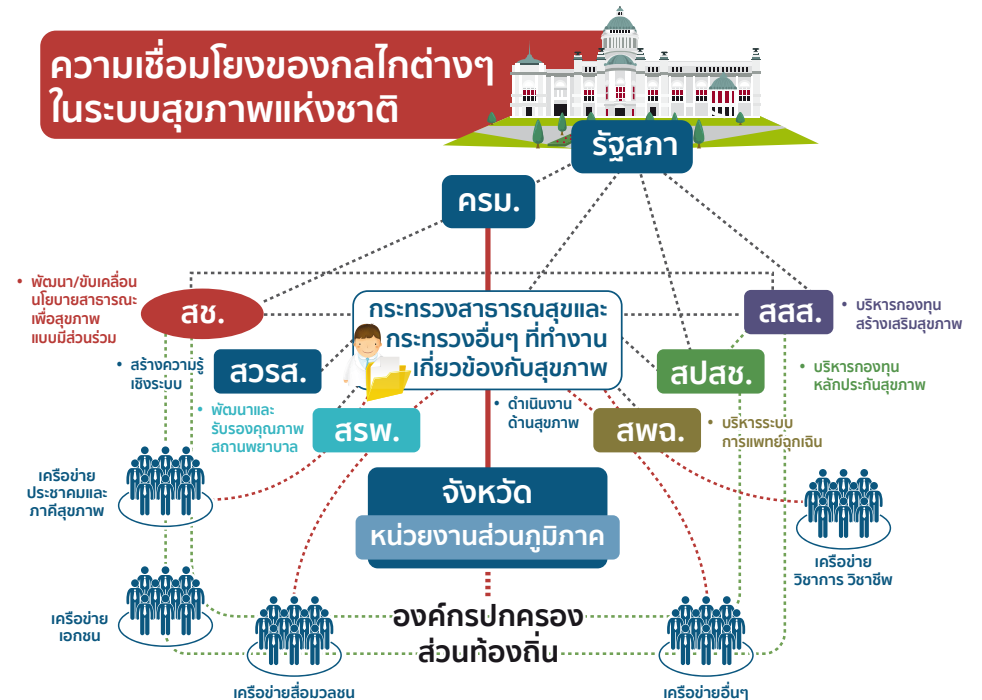
เขตสุขภาพ เพื่อประชาชน

ความเป็นมา

1. ความเป็นพหุลักษณะของระบบสุขภาพไทย

ระบบสุขภาพไทย เป็นระบบพหุลักษณะ มีผู้เกี่ยวข้องหลายภาคส่วน ไม่ว่าจะเป็น กระทรวงสาธารณสุข กระทรวงกลาโหม หน่วยงานที่มี พรบ. เฉพาะต่างๆ องค์กรบริหารส่วนท้องถิ่น องค์กรพัฒนาเอกชน ประชาสังคม ชุมชน และหน่วยงานสังกัดอื่นๆ แต่ละภาคส่วนมีการดำเนินงานด้านสุขภาพที่แตกต่างกันทั้งงานด้านการสร้างสุขภาพ และซ่อมสุขภาพ ดังนั้น การทำให้ประชาชนมีสุขภาพดี คงไม่สามารถปล่อยเป็นหน้าที่ของใครหรือหน่วยงานใดเพียงแห่งเดียวได้ เพราะสุขภาพไม่ได้หมายถึงเพียงแค่สุขภาพทางร่างกายเท่านั้น แต่ยังรวมถึงจิตใจ ปัญญา และสภาพสังคมที่อยู่รอบตัวเราด้วย

ความเชื่อมโยงของกลไกต่างๆ ในระบบสุขภาพแห่งชาติ

2. การจัดตั้งเขตสุขภาพเพื่อประชาชน

เมื่อวันที่ 8 สิงหาคม 2557 คณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ ที่มีพลเรือเอกกมลรงค์ พิพัฒนาศัย รองหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติเป็นประธาน จึงมีมติเห็นชอบการจัดตั้งเขตสุขภาพเพื่อประชาชน ตามข้อเสนอของ 5 หน่วยงาน คือ กระทรวงสาธารณสุข สปสช. สสส. กรมบัญชีกลาง และ สข. และ พลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา หัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ได้อนุมัติการจัดตั้งเขตสุขภาพเพื่อประชาชน เมื่อวันที่ 25 สิงหาคม 2557 หลังจากนั้นคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ ได้ตั้งคณะทำงานร่วมหลายหน่วยงาน พัฒนารูปแบบการจัดตั้งเขตสุขภาพเพื่อประชาชน เปิดเวทีรับฟังความเห็นอย่างกว้างขวาง แล้วจัดทำเป็นร่างระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการจัดตั้งเขตสุขภาพเพื่อประชาชน พ.ศ. ... ซึ่งคณะรัฐมนตรีมีมติให้ความเห็นชอบ

เมื่อวันที่ 4 ตุลาคม 2559 และประกาศในราชกิจจานุเบกษา เมื่อวันที่ 12 ตุลาคม 2559

เขตสุขภาพเพื่อประชาชน เป็นกลไกใหม่ที่มีรูปแบบการทำงานโดยการเชื่อมโยง องค์กรต่างๆ ทั้งภาครัฐ ภาควิชาการ/วิชาชีพ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม ที่มุ่งปฏิบัติงานด้านสุขภาพ อยู่ในเขตพื้นที่เดียวกัน มาบูรณาการการทำงานและแลกเปลี่ยนข้อมูลต่างๆ เพื่อร่วมกันจัดการระบบสุขภาพของพื้นที่อย่างมีพลัง

เขตสุขภาพเพื่อประชาชน จึงเป็นเสมือนเส้นด้ายเอนอ่อนที่ทำหน้าที่เชื่อมโยงเส้นด้ายเอนดั่ง คือหน่วยงาน, องค์กรและเครือข่ายทุกภาคส่วน ในการขับเคลื่อน **การพัฒนานโยบายสาธารณะเพื่อสุขภาพ และกำหนดทิศทางของระบบสุขภาพ ให้ตรงกับความต้องการของประชาชนในพื้นที่** สอดคล้องกับ 'ปัจจัยกำหนดสุขภาพ' ของพี่น้องในท้องถิ่น ไม่ว่าจะเป็น วิถีชีวิตความเป็นอยู่ พฤติกรรม สภาพสังคม ฯลฯ นำทุกคน ไปสู่ระบบสุขภาพและคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นทุกมิติ

ขับเคลื่อน การทำงานทั่วประเทศ ... 13 เขตสุขภาพ เพื่อประชาชน

เขตสุขภาพเพื่อประชาชน ประกอบด้วย 13 เขตพื้นที่ ได้แก่ 12 เขตทั่วประเทศและ กทม. อีก 1 เขต เป็นพื้นที่ที่สอดคล้องกับเขตพื้นที่ของ กระทรวงสาธารณสุข และสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ ซึ่งจะช่วยให้การปฏิบัติงานที่ประสานเชื่อมโยงกัน ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

**“ประโยชน์สุข และสุขภาวะ
ของคนในพื้นที่
เป็นศูนย์กลางในการทำงาน”**

รูปแบบของเขตสุขภาพ เพื่อประชาชน

เขตสุขภาพเพื่อประชาชน ยึดหลักการดำเนินงานแบบมี **ส่วนร่วม** แสวงหาแนวทางการใช้ทรัพยากรร่วมกัน เพื่อเสริมการทำงานซึ่งกันและกัน โดยไม่ใช้อำนาจบังคับเหนือนัน มีหัวใจสำคัญคือการสานพลัง 3 ส่วน ได้แก่ **พลังปัญญา พลังสังคม และพลังรัฐ** ร่วมกันจัดการประเด็นหรือปัญหาทางสุขภาพ เพื่อประโยชน์สุขของประชาชนในเขตพื้นที่เป็นศูนย์กลางอย่างมีพลัง ทุกภาคส่วนรู้สึกถึง **ความเป็นเจ้าของและมีส่วนรับผิดชอบ** ต่อภารกิจนี้ร่วมกัน

ที่สำคัญคือ การจุดประกาย กระตุ้น ให้ทุกภาคส่วนกำหนด **วิสัยทัศน์ร่วมทางสุขภาพ** ของเขตพื้นที่ตนเอง และออกแบบอนาคตให้ตรงกับความต้องการของชุมชนได้ในทุกมิติ ไม่ว่าจะสุขภาพทางกายใจ ปัญญา และสังคม เสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับท้องถิ่น

ไม่เพียงบูรณาการความร่วมมือเท่านั้น แต่เขตสุขภาพเพื่อประชาชน ยังมีการกิจสำคัญ นั่นคือการสร้างความเป็นธรรม และลดช่องว่าง **ความเหลื่อมล้ำ** ในระบบสุขภาพ ที่ทุกฝ่ายต้องระดมสรรพกำลัง ทั้งองค์ความรู้ ความคิด และทรัพยากร ในการขับเคลื่อนร่วมกัน ก่อนจะนำไปปฏิบัติภายใต้กลไกหรือกฎระเบียบ ตามภารกิจ ความรับผิดชอบของหน่วยงานตนเองได้ต่อไป

“ทุกคนมีส่วนร่วมกำหนดอนาคต
ระบบสุขภาพของตัวเอง”

เขตสุขภาพเพื่อประชาชน หมายถึงเขตพื้นที่สำหรับดำเนินการขับเคลื่อนการปฏิรูประบบสุขภาพ โดยเน้นการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในสังคม และให้เกิดความสอดคล้องกับความจำเป็นด้านสุขภาพของประชาชน ครอบคลุมและชุมชน

วัตถุประสงค์

- กำหนดเป้าหมาย ทิศทางและยุทธศาสตร์ร่วมด้านสุขภาพ และบูรณาการทุกภาคส่วน ทุกมิติ ครอบคลุมถึงปัจจัยทางสังคมที่กำหนดสุขภาพ
- รองรับการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน ในการจัดการสุขภาพทุกมิติ เพื่อให้เกิดสมดุลในการอภิบาลระบบสุขภาพ
- จุดประกาย กระตุ้นให้องค์กรต่างๆ ดำเนินงานได้บรรลุภารกิจของตน
- เสริมพลังกลไกต่างๆ ในเขตพื้นที่

หลักการสำคัญ

- ยึดประโยชน์สุข สุขภาวะของประชาชนในเขตพื้นที่ เป็นศูนย์กลางทุกภาคส่วนร่วมกันขับเคลื่อน
- ยึด “หลักการทิศทางและแนวทางสำคัญของการปฏิรูประบบสุขภาพภายใต้การปฏิรูปประเทศไทย”
- เป็นฐานการทำงานแบบมีส่วนร่วมตามภารกิจ โดยใช้พื้นที่เป็นฐาน
- เน้นสานพลังปัญญา พลังสังคม และพลังรัฐ

ภารกิจของเขตสุขภาพ

- ผลักดันขับเคลื่อนการปฏิรูประบบสุขภาพในเขตพื้นที่ให้สอดคล้องกับความจำเป็นด้านสุขภาพของประชาชน
- สร้างพื้นที่บูรณาการงานด้านสุขภาพ เพื่อประสิทธิภาพและลดความเหลื่อมล้ำ
- ร่วมอำนวยความสะดวกให้เกิดทิศทางการขับเคลื่อนระบบสุขภาพของพื้นที่ร่วมกัน โดยให้ความสำคัญกับภารกิจ 5 ส่วน คือ
 1. ร่วมประสาน
 2. ร่วมแลกเปลี่ยน
 3. ร่วมชี้ทิศทาง
 4. ร่วมบูรณาการ
 5. ร่วมระดมสรรพกำลังขับเคลื่อน

บูรณาการขับเคลื่อนการปฏิรูประบบสุขภาพในเขตพื้นที่
ให้สอดคล้องกับความจำเป็นด้านสุขภาพ

บูรณาการ กลไกการทำงาน ระดับกลุ่มจังหวัด

โครงสร้างกลไกการขับเคลื่อนเขตสุขภาพเพื่อประชาชน เป็นการผนึกความร่วมมือของภาคีเครือข่าย หลายหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในระบบสุขภาพ มีบุคลากร ผู้เชี่ยวชาญ และทรัพยากรสนับสนุน ประกอบด้วย กระทรวงสาธารณสุข, สปสช., สช., สสส., สถานพยาบาลภาครัฐและเอกชน, องค์กรวิชาชีพ, วิชาการ, ชุมชน, ภาคประชาสังคม, องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และเครือข่ายองค์กรต่างๆ ที่ทำงานพัฒนาระบบสุขภาพอีกเป็นจำนวนมาก ดังนี้

คณะกรรมการ	องค์ประกอบ	กลไกเลขานุการ	หมายเหตุ
1. คณะกรรมการเขตสุขภาพเพื่อประชาชน (กขป.) เขตที่ 1-12	<p>ประธาน+รองฯ:</p> <ul style="list-style-type: none"> มีประธานและรองฯ อีกไม่เกิน 2 คน มาจากการประชุมคณะกรรมการและเลือกกันเอง <p>องค์ประกอบ (45 คน) ดังนี้</p> <ul style="list-style-type: none"> หน่วยงานภาครัฐ (17 คน) ภาควิชาการ, วิชาชีพ (11 คน) ภาคประชาชน, สังคม (17 คน) 	<p>เป็นกองเลขานุการร่วม</p> <p>มีองค์ประกอบดังนี้</p> <ul style="list-style-type: none"> สช. เป็นเลขานุการ กท.ส., สปสช., สสส. เป็นเลขานุการร่วม 	กรรมการ มีวาระ: 4 ปี
2. คณะกรรมการเขตสุขภาพเพื่อประชาชน เขตที่ 13 (กรุงเทพฯ)	<p>ประธานฯ: ผู้ว่า กทม.</p> <p>รองประธานฯ: ปลัด กทม.</p> <p>องค์ประกอบ (46 คน) ดังนี้</p> <ul style="list-style-type: none"> ภาครัฐ (20 คน) ภาควิชาการ, วิชาชีพ (11 คน) ภาคประชาชน, สังคม (15 คน) 	<p>เป็นกองเลขานุการร่วม</p> <p>มีองค์ประกอบดังนี้</p> <ul style="list-style-type: none"> กทม. เป็นเลขานุการ สช., กท.ส., สปสช., สสส., เป็นเลขานุการร่วม 	กรรมการ มีวาระ: 4 ปี

1. คณะกรรมการเขตสุขภาพเพื่อประชาชน (กขป.)

เขตสุขภาพเพื่อประชาชนแต่ละเขต มีคณะกรรมการเขตสุขภาพเพื่อประชาชน (กขป.) ที่มีองค์ประกอบจาก 3 ภาคส่วน เป็นกลไกหลัก มีวาระการดำรงตำแหน่ง 4 ปี ได้แก่

- 1) กรรมการผู้แทนส่วนราชการและหน่วยงานของรัฐ
- 2) กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิและวิชาชีพ
- 3) กรรมการภาคเอกชน และภาคประชาสังคม

กขป. ทำหน้าที่ ดังนี้

- กำหนดเป้าหมาย ทิศทางและยุทธศาสตร์ ในการดำเนินการและพัฒนาระบบสุขภาพในเขตฯ โดยบูรณาการภารกิจ อำนาจหน้าที่ และการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน และดำเนินการหรือประสานให้เกิดการขับเคลื่อน
- ให้ข้อเสนอแนะและให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการดำเนินงานด้านสุขภาพในเขตพื้นที่ต่อองค์กรที่เกี่ยวข้อง รวมถึงประสานงานกับ กขป. ในเขตพื้นที่อื่น เพื่อให้เกิดการบูรณาการงานด้านสุขภาพให้มีประสิทธิภาพ
- ติดตาม ประเมินผลการดำเนินงาน และรายงานผลการดำเนินงานต่อคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ (คสช.) อย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง

2. ฝ่ายเลขานุการร่วม

สนับสนุนการดำเนินงานของ กขป. ทั้ง 13 เขต ประกอบด้วยผู้แทนจากหน่วยงานหลักๆ ได้แก่ กระทรวงสาธารณสุข, สปสช., สช., สสส., และกรุงเทพมหานคร (ในเขตพื้นที่ 13) โดยใช้ทรัพยากรของหน่วยงานหรือองค์กรที่เกี่ยวข้องมาทำงานร่วมกัน

กลไกสำคัญในการขับเคลื่อน เขตสุขภาพเพื่อประชาชน

ทุกหน่วยงาน
พร้อมก้าวสู่
มิติใหม่
ในทิศทางเดียวกัน

การขับเคลื่อนการทำงานของเขตสุขภาพเพื่อประชาชนมุ่งไปสู่การพัฒนาระบบสุขภาพโดยเชื่อมโยงกลไกการทำงานทั้งระดับประเทศ กระทรวง ไปจนถึงจังหวัด องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตำบล อำเภอ ร่วมบูรณาการเพื่อให้นโยบาย ยุทธศาสตร์ และแผนปฏิบัติการ เดินหน้าไปในทิศทางเดียวกัน เป็นการดำเนินงานเชื่อมประสานกันในแนวราบ ที่เรียกว่า **การอภิบาลโดยเครือข่าย**

